

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

19. juli 2012*

»Social sikring af vandreende arbejdstagere — forordning (EF) nr. 987/2009 — artikel 44, stk. 2 — undersøgelse af retten til alderspension — medregning af børnepasningsperioder tilbagelagt i en anden medlemsstat — anvendelse — artikel 21 TEUF — borgernes frie bevægelighed«

I sag C-522/10,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sozialgericht Würzburg (Tyskland) ved afgørelse af 29. oktober 2010, indgået til Domstolen den 9. november 2010, i sagen:

Doris Reichel-Albert

mod

Deutsche Rentenversicherung Nordbayern,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis og D. Šváby (refererende dommer),

generaladvokat: N. Jääskinen

justitssekretær: fuldmægtig A. Impellizzeri,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 12. januar 2012,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Doris Reichel-Albert ved Rechtsanwalt J. Schwach
- Deutsche Rentenversicherung Nordbayern ved direktør W. Willeke
- den tyske regering ved T. Henze og J. Möller, som befuldmægtigede
- den østrigske regering ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved V. Kreuschitz og M. van Hoof, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 1. marts 2012,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 44, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger (EUT L 284, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en tvist mellem Doris Reichel-Albert og Deutsche Rentenversicherung Nordbayern (herefter »DRN«) angående sidstnævntes afslag på med henblik på beregningen af Doris Reichel-Alberts fremtidige alderspension at tage hensyn til og godkende »børnepasningsperioder« og »perioder, der skal tages i betragtning«, som hun har tilbagelagt i Belgien.

Retsforskrifter

EU-retlige forskrifter

Forordning (EØF) nr. 1408/71

- 3 Artikel 13, stk. 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT L 149, s. 2), indeholder en række regler til bestemmelse af, hvilken lovgivning der skal anvendes på området. Disse bestemmelser gælder med forbehold af samme forordnings artikel 14-17, som indeholder forskellige særlige regler.
- 4 Forordningens artikel 13, stk. 2, litra a), bestemmer følgende:

»er en person, der har lønnet beskæftigelse på en medlemsstats område, omfattet af denne stats lovgivning, selv om han er bosat på en anden medlemsstats område, eller den virksomhed eller arbejdsgiver, der beskæftiger ham, har sit hjemsted eller sin bopæl på en anden medlemsstats område«.
- 5 Artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71, som er indsat i denne ved Rådets forordning (EØF) nr. 2195/91 af 25. juni 1991 om ændring af forordning nr. 1408/71 og af forordning (EØF) nr. 574/72 om regler til gennemførelse af forordning nr. 1408/71 (EFT L 206, s. 2), med virkning fra den 29. juli 1991, lyder således:

»er en person, som ophører med at være omfattet af en medlemsstats lovgivning, uden at han bliver omfattet af en anden medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med en af reglerne i ovenstående litra eller med en af de i artikel 14 til 17 omhandlede undtagelser eller særlige regler, omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han er bosat, i overensstemmelse med bestemmelserne i denne lovgivning alene«.

Forordning (EF) nr. 883/2004

- 6 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger (EUT L 166, s. 1), som trådte i kraft den 20. maj 2004, har til formål at koordinere de nationale sociale sikringsordninger. Det fremgår af forordningens artikel 91, at den finder anvendelse fra datoen for ikrafttrædelsen af gennemførelsesforordningen, forordning nr. 987/2009, dvs. den 1. maj 2010, og erstatter tidligere regler samt ajourfører og forenkler disse.
- 7 Artikel 87 i forordning nr. 883/2004 om fastsættelse af »Overgangsbestemmelser« har følgende ordlyd:
- »1. Denne forordning begrundes ikke ret til ydelser for noget tidsrum, der ligger forud for datoen for dens anvendelse.
2. Enhver forsikringsperiode samt i givet fald enhver beskæftigelses- eller bopælsperiode eller periode med selvstændig virksomhed, der er tilbagelagt efter en medlemsstats lovgivning forud for datoen for denne forordnings anvendelse i den pågældende medlemsstat, tages i betragtning ved afgørelsen af ret til ydelser efter denne forordning.
3. Rettigheder kan erhverves i medfør af denne forordning, selv om de vedrører en begivenhed, der er indtruffet, før forordningen kom til anvendelse i den pågældende medlemsstat, jf. dog stk. 1.
- [...]«

Forordning nr. 987/2009

- 8 Forordning nr. 987/2009 fastsætter de nærmere regler til gennemførelse af grundforordning nr. 883/2004, jf. grundforordningens artikel 89.
- 9 Artikel 44 i forordning nr. 987/2009 med overskriften »Hensyntagen til børnepasningsperioder« bestemmer:
- »1. I denne artikel forstås ved »børnepasningsperiode« enhver periode, der godskrives i henhold til en medlemsstats pensionslovgivning, eller som supplerer en pension med den udtrykkelige begrundelse, at en person har passet et barn, uanset efter hvilken metode sådanne perioder beregnes, og om de godskrives på det tidspunkt, hvor børnepasningen foregår, eller anerkendes efterfølgende.
2. Hvis en børnepasningsperiode ikke tages i betragtning i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, der er kompetent i henhold til afsnit II i grundforordningen, skal institutionen i den medlemsstat, hvis lovgivning i henhold til afsnit II i grundforordningen var gældende for den berørte person, fordi denne var i lønnet beskæftigelse eller udøver selvstændig virksomhed på den dato, fra hvilken børnepasningsperioden for det pågældende barn i henhold til denne lovgivning blev taget i betragtning, fortsat være ansvarlig for at tage denne periode i betragtning som en børnepasningsperiode i henhold til dens egen lovgivning, som om denne børnepasning fandt sted på dens eget område.
- [...]«
- 10 Forordningens artikel 93 med overskriften »Overgangsbestemmelser« er affattet således:
- »Artikel 87 i grundforordningen finder anvendelse på forhold, der er omfattet af gennemførelsesforordningen.«

De tyske retsfor skrifter

11 Den tyske lovgivning indeholder to mekanismer til brug for hensyntagen til børnepasningsperioder i relation til den lovbestemte alderspensionsordning. Den første mekanisme vedrører en hensyntagen til børnepasningsperioder (»Kindererziehungszeiten«) i form af perioder med tvungen bidragsbetaling til den lovbestemte alderspensionsforsikringsordning, som således gør det muligt at medregne nævnte perioder ved beregningen af den karenperiode, der kræves udstået for at opnå ret til pension. Den anden mekanisme vedrører »perioder, der skal tages i betragtning« (»Berücksichtigungszeiten«), som ikke giver ret til pension, men som indgår i beregningen af visse karenfrister, værner om den beskyttelse, der indrømmes personer med nedsat erhvervsevne, og har en positiv indvirkning på den værdi, som tillægges perioder uden bidragsbetaling.

12 § 56 i bog VI i Sozialgesetzbuch (den tyske socialsikringslovbog, herefter »SGB VI«) med overskriften »Børnepasningsperioder« bestemmer:

»1) De såkaldte børnepasningsperioder er perioder, der anvendes til pasning af et barn inden for de første tre år efter barnets fødsel. En børnepasningsperiode godkendes for en af barnets forældre (§ 56, stk. 1, første punktum, nr. 3, og stk. 3, nr. 2 og 3, i bog I), hvis

1. børnepasningsperioden kan tilskrives denne forælder
2. børnepasningen har fundet sted på Forbundsrepublikken Tysklands område, eller hvis den kan ligestilles med en sådan børnepasning, og
3. godkendelsen ikke er udelukket for denne forælder.

[...]

3) Børnepasningen har fundet sted på Forbundsrepublikken Tysklands område, hvis den forælder, som varetager denne pasning, har haft sædvanlig bopæl på dette område med barnet. Når den forælder, som har varetaget børnepasningen, har haft sædvanlig bopæl sammen med sit barn i udlandet, og når den pågældende har optjent perioder med tvungen bidragsbetaling under pasningen eller umiddelbart før barnets fødsel som følge af lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed, som vedkommende har udøvet i udlandet, ligestilles dette med børnepasning på Forbundsrepublikken Tysklands område. Såfremt ægtefællerne eller samlivspartnerne har fælles bopæl i udlandet, gælder dette ligeledes i det tilfælde, hvor ægtefællen eller partneren til den forælder, som har varetaget børnepasningen, har optjent sådanne perioder med tvungen bidragsbetaling eller ikke har optjent disse alene af den grund, at vedkommende tilhørte de personer, der er omfattet af § 5, stk. 1 og 4, eller var fritaget for tvungen forsikring.

[...]«

13 § 57 i SGB VI med overskriften »Perioder, der skal tages i betragtning« har følgende ordlyd:

»Den periode, der anvendes til pasning af et barn indtil barnets fyldte 10. år udgør for en af forældrene en periode, der skal tages i betragtning, hvis betingelserne for godkendelse af en børnepasningsperiode ligeledes er opfyldt i løbet af denne periode [...]«

14 For børn født inden den 1. januar 1992 nedsætter § 249 i SGB VI bidragsperioderne som følge af børnepasning fra 3 år til 12 måneder.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 15 Doris Reichel-Albert, som er tysk statsborger, udøvede lønnet beskæftigelse i Tyskland og boede i dette land indtil den 30. juni 1980. Hun modtog herefter arbejdsløshedsunderstøttelse fra denne medlemsstat indtil den 10. oktober 1980, hvor udbetalingen ophørte.
- 16 Fra den 1. juli 1980 til den 30. juni 1986 boede hun i Belgien med sin ægtefælle, som udøvede lønnet beskæftigelse i dette land. Ægteparret fik to børn, der blev født i Belgien henholdsvis den 25. maj 1981 og den 29. oktober 1984.
- 17 Fra den 1. januar 1984 indbetalte hun frivilligt bidrag til den lovbestemte alderspensionsforsikringsordning i Tyskland.
- 18 Den 1. juli 1986 blev Doris Reichel-Albert, hendes ægtefælle og deres børn officielt erklæret for bosiddende i Tyskland.
- 19 Ved afgørelser af 12. august og 28. oktober 2008 afslog DRN Doris Reichel-Alberts ansøgning om medregning og godkendelse af de børnepasningsperioder og »perioder, der skal tages i betragtning«, som var tilbagelagt under hendes ophold i Belgien med den begrundelse, at børnepasningen i denne periode fandt sted i udlandet. Kun de perioder, som lå efter den 1. juli 1986, dvs. den dato, hvor den pågældende familie igen officielt var bosat i Tyskland, blev godkendt som perioder, der skal tages i betragtning som børnepasningsperioder. Den 1. december 2008 indgav Doris Reichel-Albert en klage, som DRN afslog ved afgørelse af 29. januar 2009.
- 20 Af DRN's afgørelser fremgår, at den krævede forbindelse til arbejdsmarkedet i Tyskland ikke var blevet opretholdt under Doris Reichel-Alberts ophold i Belgien, hverken gennem Doris Reichel-Alberts eget arbejdsforhold eller gennem hendes ægtefælle, eftersom der forløb mere end en hel måned mellem ophøret af Doris Reichel-Alberts lønnede beskæftigelse, herunder perioden med arbejdsløshedsunderstøttelse, og påbegyndelsen af børnepasningsperioden.
- 21 Ved stævning af 13. februar 2009 anlagde Doris Reichel-Albert sag ved Sozialgericht Würzburg med påstand om annullation af afgørelsen af 29. januar 2009 og med påstand om, at DRN tilpligtedes at tage hensyn til perioderne fra den 25. maj 1981 til den 30. juni 1986, for så vidt angår hendes første barn, og fra den 29. oktober 1984 til den 30. juni 1986, for så vidt angår hendes andet barn. Doris Reichel-Albert har til støtte for søgsmålet påberåbt sig dom af 23. november 2000, Elsen (sag C-135/99, Sml. I, s. 10409), og dom af 7. februar 2002, Kauer (sag C-28/00, Sml. I, s. 1343), og har gjort gældende, at hun ikke på daværende tidspunkt fuldstændigt havde forladt Tyskland til fordel for Belgien.
- 22 Sozialgericht Würzburg er af den opfattelse, at § 56, stk. 3, i SGB VI, sammenholdt med artikel 44, stk. 2, i forordning nr. 987/2009, ikke gjorde det muligt for Doris Reichel-Albert at få godkendt de omtvistede børnepasningsperioder, hverken i Tyskland eller i Belgien, for så vidt som hun ikke udøvede nogen beskæftigelse – lønnet eller ej – på det tidspunkt, hvor nævnte perioder blev påbegyndt, og at den pågældende således blev straffet for at benytte den ret til at færdes og opholde sig frit på EU's område, som hun havde i henhold til artikel 21 TEUF.
- 23 På denne baggrund har Sozialgericht Würzburg besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
 - »1) Skal artikel 44, stk. 2, i [forordning nr. 987/2009] fortolkes således, at den er til hinder for en ordning i en medlemsstat, hvorefter perioder med børnepasning, der er tilbagelagt i en anden af Den Europæiske Unions medlemsstater, kun anerkendes på samme måde som perioder tilbagelagt på statens eget område, såfremt den forælder, der har passet barnet, har haft sædvanligt ophold i udlandet sammen med sit barn og under pasningen eller umiddelbart før barnets fødsel har

tilbagelagt perioder med tvungen bidragsbetaling som følge af en lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed, som han har udøvet dér, eller – for det tilfælde at ægtefællerne eller samlivspartnerne har fælles ophold i udlandet – såfremt ægtefællen eller partneren til den af forældrene, der passede barnet, har tilbagelagt tvungne forsikringsperioder eller ikke har tilbagelagt sådanne alene af den grund, at han tilhørte en af de persongrupper, der er nævnt i § 5, stk. 1 og 4, i SGB VI [bog VI i Sozialgesetzbuch], eller var fritaget for tvungen forsikring i henhold til § 6 i SGB VI (§ 56, stk. 3, andet og tredje punktum, § 57 og § 249 i SGB VI)?

- 2) Skal artikel 44, stk. 2, i [forordning nr. 987/2009] fortolkes videre end dens ordlyd, således at der undtagelsesvis tillige skal tages hensyn til perioder med børnepasning uden beskæftigelse eller selvstændig virksomhed, såfremt pasningsperioden ellers hverken medregnes ifølge lovgivningen i den kompetente medlemsstat eller i en anden medlemsstat, hvor den pågældende person havde sædvanligt ophold i børnepasningsperioden?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger vedrørende den tidsmæssige anvendelse af artikel 44 i forordning nr. 987/2009

- 24 Henset til kronologien for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, således som denne fremgår af denne doms præmis 15-21, samt til datoen for forordning nr. 987/2009's ikrafttræden, skal det først og fremmest undersøges, om nævnte forordnings artikel 44, som den forelæggende ret ønsker fortolket, rent faktisk tidsmæssigt finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen.
- 25 I denne forbindelse følger det af fast retspraksis, at retssikkerhedsprincippet som udgangspunkt er til hinder for, at en EU-retsakt gives gyldighed fra et tidspunkt, der ligger før dens offentliggørelse, medmindre dette rent undtagelsesvis tillades, når det tilstræbte almene formål fordrer det, når de berørtes berettigede forventning respekteres behørigt, og når det af de pågældende reglers ordlyd, formål eller opbygning klart fremgår, at de skal kunne tillægges tilbagevirkende kraft (jf. i denne retning dom af 19.3.2009, sag C-256/07, Mitsui & Co. Deutschland, Sml. I, s. 1951, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).
- 26 EU-lovgiver har ved artikel 97 i forordning nr. 987/2009 fastsat denne forordnings ikrafttræden til den 1. maj 2010, uden at nogen anden betragtning eller nogen anden bestemmelse i nævnte forordning kan forstås som et forsøg på at give nævnte forordnings artikel 44 tidsmæssig gyldighed fra et tidspunkt, der ligger før offentliggørelsen af denne retsakt. Det fremgår tværtimod af artikel 87, stk. 1, i forordning nr. 883/2004, som finder anvendelse på forhold, der er omfattet af forordning nr. 987/2009, jf. denne forordnings artikel 93, at denne ikke begrundet ret til ydelser for noget tidsrum, der ligger forud for datoen for dens anvendelse, dvs. den 1. maj 2010.
- 27 Som generaladvokaten har anført i punkt 40 i forslaget til afgørelse, bemærkes, at forordning nr. 987/2009 endnu ikke fandt anvendelse, da DNR vedtog de i hovedsagen anfægtede afgørelser, hvorefter Doris Reichel-Albert fik afslag på, at der blev taget hensyn til de omtvistede børnepasningsperioder.
- 28 Heraf følger, at artikel 44 i forordning nr. 987/2009 ikke finder tidsmæssig anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen.

- 29 Under disse omstændigheder er det i princippet EU-reglerne vedrørende koordinering af de nationale sociale sikringsordninger som fastsat i forordning nr. 1408/71, fortolket i lyset af de relevante bestemmelser i EUF-traktaten og navnlig i lyset af bestemmelserne vedrørende borgernes frie bevægelighed, som den forelæggende ret henviser til i dens afgørelse, der skal finde anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen.
- 30 Eftersom forordning nr. 1408/71 imidlertid ikke fastsætter nogen specifikke regler, der finder anvendelse på en godkendelse, i relation til alderspensionsforsikring, af børnepasningsperioder tilbagelagt i en anden medlemsstat, skal den forelæggende rets spørgsmål forstås således, at det herved nærmere bestemt ønskes fastlagt, om artikel 21 TEUF i et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede skal fortolkes således, at den pålægger den kompetente myndighed i en første medlemsstat med henblik på tildeling af en alderspension at medregne de børnepasningsperioder, der er tilbagelagt i en anden medlemsstat, som om disse perioder var blevet tilbagelagt på statens eget område af en person, som på tidspunktet for sine børns fødsel var ophørt med at arbejde i denne første medlemsstat og midlertidigt havde bosat sig på den anden medlemsstats område uden imidlertid i denne medlemsstat at have udøvet lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed.

Om de to spørgsmål

- 31 Der skal først tages stilling til, hvilken af de pågældende to medlemsstaters lovgivning der skal anvendes, når det skal afgøres, om de perioder, som sagsøgeren i hovedsagen har tilbagelagt med børnepasning i Belgien mellem 1981 og 1986, kan betegnes eller anerkendes som perioder, der er ligestillet med egentlige forsikringsperioder, og dernæst skal det, i tilfælde af, at den tyske lovgivning udpeges, vurderes, om de betingelser for hensyntagen til børnepasningsperioderne, der er fastsat i en sådan lovgivning, er i overensstemmelse med artikel 21 TEUF.
- 32 Hvad angår den anvendelige lovgivning kan retten til medregning af børnepasningsperioderne, således som den tyske regering med rette har gjort gældende under retsmødet, kun baseres på lovbestemmelserne i den medlemsstat, hvis lovgivning den pågældende person var omfattet af ved barnets fødsel.
- 33 I hovedsagen fremgår det af sagsakterne, at Doris Reichel-Albert efter at have haft bopæl, arbejdet og betalt bidrag til alderspensionsforsikringsordningen i Tyskland indtil den 30. juni 1980 flyttede sin bopæl til Belgien, hvor hun fortsatte med at oppebære en arbejdsløshedsunderstøttelse indtil den 30. oktober 1980 og fødte to børn, for dernæst, den 1. juli 1986, på ny officielt at bosætte sig med sin familie i Tyskland, hvor hun igen fik almindelig erhvervsmæssig beskæftigelse.
- 34 Selv hvis det blev lagt til grund, at der skulle tages hensyn til artikel 13, stk. 2, litra f), der blev indsat i forordning nr. 1408/71 ved forordning nr. 2195/91, dvs. efter at Doris Reichel-Albert havde tilbagelagt perioder med børnepasning i Belgien, ville bestemmelsen under disse omstændigheder alligevel ikke være af betydning under de i hovedsagen foreliggende omstændigheder for så vidt angår medregning af perioder med børnepasning i relation til alderspensionsforsikringen (jf. i denne retning Kauer-dommen, præmis 31).
- 35 Når en person, således som det er tilfældet med Doris Reichel-Albert, udelukkende har arbejdet og betalt bidrag i en og samme medlemsstat, såvel før som efter en midlertidig flytning af dennes bopæl af rent familiemæssige grunde til en anden medlemsstat, i hvilken vedkommende aldrig har arbejdet eller betalt bidrag, foreligger der nemlig en tilstrækkelig nær forbindelse mellem disse børnepasningsperioder og de forsikringsperioder, der er tilbagelagt som følge af udøvelsen af en erhvervsmæssig beskæftigelse i den pågældende første medlemsstat (jr. i denne retning Elsen-dommen, præmis 25-28, og Kauer-dommen, præmis 32). Det er i øvrigt på grund af

tilbagelæggelsen af disse sidstnævnte perioder, at Doris Reichel-Albert har anmodet DRN om at medregne de perioder, hun har tilbagelagt med pasning af sine børn under afbrydelsen af sin erhvervsmæssige karriere.

- 36 Det skal følgelig fastslås, at den tyske lovgivning finder anvendelse i et tilfælde som Doris Reichel-Alberts, og at Doris Reichel-Albert for så vidt angår medregningen og godkendelsen af den pågældendes børnepasningsperioder i relation til alderspensionsforsikringen ikke kan anses for henhørende under bopælsmedlemsstaten i de pågældende perioder (jf. i denne retning Elsen-dommen, præmis 28).
- 37 Hvad angår betingelserne for hensyntagen til børnepasningsperioderne skal der foretages en bedømmelse af spørgsmålet om, hvorvidt artikel 21 TEUF er forenelig med nationale bestemmelser som dem, der er indeholdt i § 56 og § 57 i SGB VI, hvorefter børnepasningsperioder, der er tilbagelagt uden for denne medlemsstats område, i modsætning til børnepasningsperioder, der er tilbagelagt på denne medlemsstats område, ikke medregnes ved tildelingen af en alderspension af en medlemsstats kompetente myndighed, medmindre, bl.a., at den forælder, der har varetaget pasningen, har haft sædvanlig bopæl sammen med sit barn i udlandet og har optjent perioder med bidragsbetaling under pasningen eller umiddelbart før barnets fødsel som følge af lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed, som vedkommende har udøvet i udlandet.
- 38 I den forbindelse bemærkes, at selv om medlemsstaterne har bevaret deres kompetence til selv at udforme deres sociale sikringsordninger, skal de imidlertid overholde EU-retten ved udøvelsen af denne kompetence og navnlig traktatens bestemmelser om borgernes frie bevægelighed, der er sikret i artikel 21 TEUF (jf. i denne retning Elsen-dommen, præmis 33, og dom af 1.4.2008, sag C-212/06, *Gouvernement de la Communauté française og Gouvernement wallon*, Sml. I, s. 1683, præmis 43).
- 39 I præmis 34 i Elsen-dommen har Domstolen nærmere bestemt allerede haft anledning til, hvad angår en tidligere version af de i hovedsagen omhandlede bestemmelser, at fastslå, at sådanne bestemmelser er til skade for unionsborgere, der har udøvet deres ret til at færdes og opholde sig frit i medlemsstaterne, som er sikret i artikel 21 TEUF.
- 40 I et tilfælde som Doris Reichel-Alberts fører de pågældende bestemmelser til, at en person, som passer børn, når denne person ikke i kraft af lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed har optjent perioder med tvungen bidragsbetaling under pasningen af sine børn eller umiddelbart før disses fødsel, med henblik på fastsættelsen af størrelsen af sin pension fratages retten til, at vedkommendes børnepasningsperioder medregnes som følge af den omstændighed alene, at den pågældende midlertidigt bosatte sig i en anden medlemsstat, selv om vedkommende ikke udøvede lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed i denne anden medlemsstat.
- 41 Herved får en sådan person i den medlemsstat, hvor vedkommende er statsborger, en mindre gunstig behandling end den, han eller hun ville få, hvis der ikke var gjort brug af beføjelserne efter traktaten for så vidt angår borgernes bevægelighed (jf. dom af 21.7.2011, sag C-503/09, *Stewart*, Sml. I, s. 6497, præmis 83 og den deri nævnte retspraksis).
- 42 Nationale bestemmelser, der er til skade for visse af landets egne statsborgere, alene fordi de har udnyttet deres ret til frit at færdes og opholde sig i en anden medlemsstat, udgør imidlertid således en ulige behandling, der er i strid med de principper, der ligger til grund for unionsborgerskabet, nemlig princippet om, at unionsborgere skal tilsikres den samme retlige behandling under udøvelsen af deres ret til fri bevægelighed (dom af 9.11.2006, sag C-520/04, *Turpeinen*, Sml. I, s. 10685, præmis 22).

- 43 Desuden er det hverken godtgjort eller i det mindste gjort gældende af den pågældende medlemsstat, at en lovgivning som den i hovedsagen omhandlede kan begrundes i objektive hensyn, der står i rimeligt forhold til det formål, der lovligt tilstræbes med den nationale lovgivning (jf. i denne retning dom af 12.5.2011, sag C-391/09, Runevič-Vardyn og Wardyn, Sml. I, s. 3787, præmis 83 og den deri nævnte retspraksis).
- 44 Det skal følgelig fastslås, at en udelukkelse af at tage hensyn til børnepasningsperioder, der er tilbagelagt uden for det nationale område, således som dette er fastsat i § 56 og § 57 i SGB VI, i en sammenhæng som den i hovedsagen omhandlede er i strid med artikel 21 TEUF.
- 45 Henset til disse betragtninger skal de forelagte spørgsmål under disse omstændigheder besvares med, at artikel 21 TEUF i et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede skal fortolkes således, at den pålægger den kompetente myndighed i en første medlemsstat med henblik på tildelingen af en alderspension at tage hensyn til de børnepasningsperioder, der er tilbagelagt i en anden medlemsstat, som om disse perioder var blevet tilbagelagt på statens eget område af en person, som kun har udøvet erhvervsmæssig beskæftigelse i denne første medlemsstat, og som på tidspunktet for sine børns fødsel midlertidigt var ophørt med at arbejde og af rent familiemæssige årsager havde bosat sig på den anden medlemsstats område.

Sagens omkostninger

- 46 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

I et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede skal artikel 21 TEUF fortolkes således, at den pålægger den kompetente myndighed i en første medlemsstat med henblik på tildelingen af en alderspension at tage hensyn til de børnepasningsperioder, der er tilbagelagt i en anden medlemsstat, som om disse perioder var blevet tilbagelagt på statens eget område af en person, som kun har udøvet erhvervsmæssig beskæftigelse i denne første medlemsstat, og som på tidspunktet for sine børns fødsel midlertidigt var ophørt med at arbejde og af rent familiemæssige årsager havde bosat sig på den anden medlemsstats område.

Underskrifter